

ТРЕТЯ СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ФРУНІ ПРОТИ СЛОВАЧЧИНИ»
(FRUNI v. SLOVAKIA)**

(Заява № 8014/07)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

21 червня 2011 року

ОСТАТОЧНЕ

21 вересня 2011 року

Це рішення є остаточним відповідно до пункту 2 Статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «**Фруні проти Словаччини**» (**Fruni v. Slovakia**), Європейський суд з прав людини (Третя Секція), засідаючи Палатою, до складу якої ввійшли:

Жозеп Касадеваль (Josep Casadevall), *Президент Секції*,
Корнеліу Бірсан (Corneliu Bîrsan),
Егберт Мійєр (Egbert Myjer),
Ян Шикута (Ján Šikuta),
Інета Зімееле (Ineta Ziemele),
Нона Цоцорія (Nona Tsotsoria),
Крістіна Пардалос (Kristina Pardalos), *судді*,
та Сантьяго Кесада (Santiago Quesada), *Секретар Секції*,
після наради за зачиненими дверима 24 травня 2011 року,
постановляє таке рішення, що було ухвалено в той же день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 8014/07) проти Республіки Словаччина, поданою до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянином Словаччини паном Владіміром Фруні (далі – заявник) 12 лютого 2007 року.

2. Заявника представляли пані М. Шувадова та пан М. Кузма, юристи, які практикують в м. Кошице, а також пан П. Пунчовскі, юрист, що практикує в м. Банська Бистриця.

Уряд Словаччини (далі – Уряд) представляла його Уповноважена, пані М. Пірошикова.

3. Зокрема, заявник стверджував, що Спеціальний суд, який взяв його під варту, судив і засудив його, не відповідав гарантіям незалежного та безстороннього суду, і що строк його досудового тримання під вартою був занадто довгим.

4. 27 квітня 2010 року Суд вирішив повідомити Уряд Словаччини про заяву. Він також вирішив розглядати разом питання щодо прийнятності та суті справи (пункт 1 статті 29).

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявник народився в 1952 році та проживає в місті Кошице.

A. Загальний контекст та законодавча база

1. Комерційна діяльність заявника в Словаччині

6. У 1995 році заявник став одним із керівників товариства з обмеженою відповідальністю А.

7. У 1997 році він приєднався до акціонерного товариства Б., і став там головою ради директорів. Пізніше того ж року товариство Б. придбало частку товариства А.

8. Товариства А. та Б. були приватними фінансовими установами, які займалися переважно залученням і отриманням грошей від населення в значному обсязі, обіцяючи при цьому надзвичайно високі відсотки доходу. Товариства А. та Б. не були банками, їхня діяльність ґрунтувалася на підставі різних приватних договорів.

9. 31 січня 2002 року заявник переїхав із Словаччини до Республіки Хорватія після припинення своєї комерційної діяльності в товариствах А. та Б.

2. Суд над заявником і його тримання під вартою

10. Згодом заявнику було висунуто обвинувачення в шахрайстві й інших злочинах у Словаччині у зв'язку з його комерційною діяльністю в товариствах А. та Б.; його було взято під варту в Хорватії (1 березня 2002 року) та екстрадовано до Словаччини (26 червня 2002 року), де його взяли під варту до розгляду справи судом, який згодом визнав заявника винним і призначив йому покарання. Подробиці наведено нижче.

3. Зміни в словацькому законодавстві

11. У 2003 році в Словаччині набуло чинності законодавство (Закон № 458/2003 у Збірнику законів) про створення Спеціального суду (*Špeciálny súd*) з кримінальною юрисдикцією *ratione personae* щодо окремих державних службовців і *ratione materiae* щодо злочинів, пов'язаних із корупцією, організованою злочинністю й іншими серйозними злочинами.

Апеляційні скарги щодо судових рішень і рішень Спеціального суду мали розглядатись Верховним Судом (спеціальним підрозділом) (*Najvyšší súd*).

12. 1 січня 2006 року набув чинності новий Кримінальний кодекс (Закон № 300/2005 у Збірнику законів, далі - новий КК) і новий Кримінальний процесуальний кодекс (Закон № 301/2005 у Збірнику законів, далі - новий КПК), що відповідно замінили діючий до цього Кримінальний кодекс (Закон № 140/1961 у Збірнику законів, з поправками, далі - старий КК) та діючий до цього Кримінальний

процесуальний кодекс (Закон № 141/1961 у Збірнику законів, з поправками, далі - старий КПК).

Новий КК передбачає новий перелік покарань за правопорушення за які було засуджено заявника.

Новий КПК передбачає нові правила стосовно максимально дозволеної тривалості досудового тримання під вартою.

13. 20 травня 2009 року Конституційний Суд (*Ústavný súd*) визнав, що законодавство, яке є підставою для створення Спеціального суду, суперечить Конституції.

14. 17 липня 2009 року судові рішення (*nález*) Конституційного Суду було опубліковано в Збірнику законів, унаслідок чого відповідне законодавство втратило чинність.

15. Тоді ж, 17 липня 2009 року, набув чинності новий закон (Закон № 291/2009 у Збірнику законів), яким було створено Спеціалізований кримінальний суд (*Špecializovaný trestný súd*). Його юрисдикція у кримінальних справах поширювалась на розгляд справ, що стосуються серйозних правопорушень, як-от навмисне та сплановане вбивство, маніпулювання державними закупівлями, підробка, корупція, організована злочинність і тероризм. Спеціалізований кримінальний суд майже повністю (окрім окремо передбачених випадків) замінив собою Спеціальний суд.

Нижче наведено більш детально.

В. Суд

1. Досудовий етап

16. 4 лютого 2002 року в справах, пов'язаних із діяльністю товариств А. та Б, було розпочато кримінальне провадження.

17. 28 лютого 2002 року заявнику та ще двом особам було пред'явлено обвинувачення у змові (пункт 2 статті 9 старого КК), шахрайстві (пункти 2 та 5 статті 250 старого КК), порушенні обов'язкових правил введення бізнесу (пункт 1 статті 127 старого КК) і несанкціонованій економічній діяльності (пункт 1 і 3 статті 118 старого КК).

18. Обвинувачення ґрунтувалися на підозрі, що через участь у товариствах А. та Б. вони несуть кримінальну відповідальність за рекламу, яка вводить в оману, та надання банківських послуг без банківської ліцензії, а також за прийняття та невивплату еквіваленту 395 000 000 євро інвестицій від приблизно 170 тисяч клієнтів, хоча вони знали, що повернути їх з економічної точки зору буде неможливо.

19. 20 грудня 2004 року Верховний Суд ухвалив рішення про те, що потерпілі не можуть брати участь у провадженні як треті особи, які

вимагають відшкодування збитків. Що стосується здійснення решти їхніх процесуальних прав, то були призначені спільні представники.

20. 8 червня 2005 року Департамент спеціальних проваджень (*Úrad špeciálnej prokuratúry*) Генеральної прокуратури (*Generalálna prokuratúra*) пред'явив заявнику вищезгадані обвинувачення і передав справу до районного суду м. Банська Бистриця (*Krajský súd*), який на той час мав повноваження Спеціального суду (*s právomocou špeciálneho súdu*).

21. Без ухвалення формального рішення матеріали справи пізніше були передані до Спеціального суду в м. Пезінок.

2. Доступ до матеріалів справи

22. У період досудового етапу провадження 13 серпня 2002 року адвокатам заявника було відмовлено в доступі до певної інформації з матеріалів розслідування на тій підставі, що надання їм доступу могло призвести до перешкод або загрози для такого розслідування. Цю позицію підтримала районна прокуратура м. Кошице (*Krajská prokuratúra*) у листі від 9 січня 2003 року.

23. Після закінчення досудового етапу, у робочі дні з 28 лютого по 12 квітня 2005 року з 8:30 до 11:30 та з 13:00 до 15:00 заявник мав можливість ознайомитися з матеріалами справи. На той момент обсяг справи становив приблизно 58500 сторінок. Загальний час, який було виділено на ознайомлення, становив 130 годин.

3. Докази

24. 6 лютого 2002 року Братиславський поліцейський інститут криміналістики (*Kriminalisticko-ekspertný ústav*) отримав доручення забезпечити збереження даних в електронній формі з інформаційних систем товариств А. та Б. Це було зроблено шляхом проведення обшуків у приміщеннях товариств А. та Б.

25. Протягом 11-16 лютого 2002 року свідчення у справі надали шестеро осіб.

26. 23 квітня 2002 року К. попросили проаналізувати фінансові дані товариств А. та Б. як експерта з обліку та оподаткування.

27. Відповідно до Указу про призначення (*menovací dekrét*), виданого 17 вересня 2002 року головою районного суду, К. було призначено присяжним експертом у той же день; у зв'язку з цим він зробив урочисту заяву.

28. До ухвалення обвинувального висновку (див. пункт 20 вище) 1 червня 2005 року Спеціальний прокурор відхилив рішення слідчого про відхилення клопотання заявника щодо долучення до справи декількох додаткових доказів для подальшого вивчення.

29. Під час судового розгляду, що тривав з 27 лютого до 6 червня 2006 року, заявник звернувся з клопотанням долучити до справи дев'яносто додаткових усних і задокументованих доказів для подальшого вивчення.

30. 22 листопада 2006 року Спеціальний суд постановив, що докази потрібно долучити.

31. У рішенні від 10 січня 2007 року (див. пункт 36 нижче) Спеціальний суд постановив, що клопотання заявника щодо долучення додаткових доказів слід відхилити, частково через те, що вони стосуються питань, які вже однозначно були визнані фактами, а частково через те, що вони пов'язані з питаннями, які не мають стосунку до цієї справи. Спеціальний суд дійшов висновку, що він долучив до справи усі докази, необхідні для прийняття законного рішення.

4. Юрисдикція та безсторонність

32. 8 лютого 2006 року Верховний Суд залишив без змін рішення суду першої інстанції про відмову в оскарженні заявником юрисдикції Спеціального суду. Загалом заявник стверджував, що йому було пред'явлено обвинувачення в районному суді, і що про передачу справи до Спеціального суду не було ухвалено жодного формального рішення. Верховний Суд визнав, що всі нормативні вимоги щодо Спеціального суду, які стосуються юрисдикції щодо справи заявника, були дотримані, і що справа була передана Спеціальному суду у зв'язку з дією закону, який не передбачав вимоги щодо ухвалення офіційного рішення.

33. Заявник подав скаргу, оскаржуючи упередженість судді Д., який був головою палати Спеціального суду, що розглядала його справу. Заявник стверджував, що суддя Д. раніше ухвалював незаконні рішення щодо його тримання під вартою. Спеціальний суд відхилив скаргу 11 вересня 2006 року як таку, що є явно необґрунтованою, а після апеляції заявника 19 жовтня 2006 року це зробив і Верховний Суд.

34. Заявник також подав скаргу про упередженість голови та членів палати Верховного Суду, що розглядала його справу. Заявник стверджував, що раніше вони брали участь у вирішенні питання про його тримання під вартою, і під час слухання голова зауважив, що йому «набридли процесуальні клопотання, подані [одним із захисників заявника]». 22 березня та 30 травня 2007 року Верховний Суд відхилив скарги як необґрунтовані.

35. Подальша скарга заявника, у якій він посилався на статтю 127 Конституції, 6 березня 2008 року була визнана неприйнятною як така, що є явно необґрунтованою. Було зазначено, що сам факт того, що суддя вирішив ухвалити рішення про тримання його під вартою, не

позбавив його або її можливості розгляду справи по суті за відсутності особливих обставин, яких не було встановлено в справі заявника. Стратегія захисту вбачалась такою, що полягала в спробах перешкодити провадженню. У зв'язку з цим голова палати Верховного Суду був вправі робити таке зауваження; якщо конкретніше, то воно стосувалося організації процесу й управління діями сторін.

5. Обвинувачення, апеляційна скарга та пов'язана з ними конституційна скарга

36. 10 січня 2007 року Спеціальний суд визнав заявника винним у змові та шахрайстві відповідно до положень старого КК та засудив його до покарання у вигляді позбавлення волі строком на одинадцять років і шість місяців.

37. Заявник оскаржив це рішення, стверджуючи, (i) що Спеціальний суд був неконституційним і не забезпечив гарантії справедливого судового розгляду безстороннім та незалежним судом, встановленим законом; (ii) що передача його справи з районного суду до Спеціального суду без ухвалення відповідного судового рішення була неправомірною; (iii) що він не мав достатнього часу для вивчення матеріалів справи і, таким чином, для підготовки свого захисту; (iv) що свідчення свідків та інші докази, отримані в результаті перевірок робочих приміщень (див. пункти 24 та 25 вище), були отримані до того, як йому було пред'явлено обвинувачення (див. пункт 17 вище), внаслідок чого вони є неприйнятними в процесуальному розумінні; (v) що суд не мав права долучати до справи досудові заяви свідків, які не були заслухані судом особисто; (vi) що слід було б долучити до справи додаткові докази, як він надав; (vii) що застосовні процедури не були дотримані під час призначення К. як свідка-експерта, а також під час підготовки його доповіді; (viii) що він не займався жодною несанкціонованою комерційною діяльністю; і (ix) що в будь-якому випадку його слід було судити за новим КК, оскільки положення в ньому передбачали більш м'яке покарання.

38. 30 травня 2007 року Верховний Суд відхилив апеляцію. Він постановив, що (i) юрисдикція Спеціального суду була встановлена законом належним чином; (ii) що К. був належним чином призначений після того, як інші присяжні експерти взяли самовідвід; (iii) що інші особи лише допомагали К. у підготовці звіту, але самі не надавали жодних експертних доказів; (iv) що свідчення та інші докази, отримані до висування заявнику обвинувачень, були отримані законно в межах кримінального провадження проти однієї чи декількох невстановлених осіб; (v) що додаткові докази для встановлення відповідних фактів були непотрібні; (vi) що стратегія захисту була обструктивною та стала причиною надмірної тривалості провадження та тримання під вартою; (vii) що в цілому новий КК не був більш м'яким для заявника, ніж той

КК, який діяв до цього; і (viii) що за таких обставин час, який сторона захисту мала для ознайомлення з матеріалами справи, був достатнім. Що стосується решти аргументів заявника, то Верховний Суд повністю став на бік аргументів, висловлених Спеціальним судом.

39. 29 квітня 2008 року Конституційний Суд визнав неприйнятною скаргу заявника, що ґрунтувалася на статті 127 Конституції, у якій він висунув загалом аналогічні аргументи до тих, що були висунуті в його апеляційній скарзі. Серед багатьох інших правових положень він посилався на пункт шостий статті 50 Конституції (застосування наступного більш м'якого кримінального законодавства).

40. Конституційний Суд дійшов висновку, що аргументи заявника повинні розглядатися в межах провадження у справі щодо оскарження правових питань (*dovolanie*), а що стосується решти, то свавілля в контексті конституційності в рішеннях Спеціального суду та Верховного Суду не було.

С. Арешт і екстрадиція

41. 28 лютого 2002 року окружний прокурор звернувся з клопотанням про арешт заявника, і районний суд міста Кошице (*Okresný súd*) видав ордер на його арешт у зв'язку зі згаданими вище обвинуваченнями.

42. 1 та 2 березня 2002 року заявника було заарештовано в Хорватії та поміщено під варту (окружним судом міста Спліт) в очікуванні екстрадиції до Словаччини.

43. 26 червня 2002 року заявника передали органам влади Словаччини для його засудження у Словаччині. У подальшому він перебував під вартою під час судового розгляду в Словаччині.

Нижче наведено більш детально.

Д. Тримання під вартою

1. Тримання під вартою, клопотання про звільнення, продовження строку тримання під вартою та пов'язані з цим конституційні скарги

44. 26 червня 2002 року суддя окружного суду залишив заявника під вартою до судового розгляду, щоб запобігти його втечі (пункт 1 (а) статті 67 старого КПК) або втручання у розгляд справи (пункт 1 (б) статті 67) старого КПК).

Законність тримання заявника під вартою згодом вивчалася багато разів у контексті його клопотань про звільнення (див. пункти 45-47

нижче) та клопотань прокуратури щодо продовження його затримання (див. пункт 48 нижче).

45. 30 вересня 2002 року заявник подав заяву, у якій він стверджував, що його подальше тримання під вартою після 1 вересня 2002 року було незаконним, оскільки в цей день сплив шестимісячний термін для досудового ув'язнення (з дня його арешту в Хорватії 1 березня 2002 року), а рішення щодо продовження терміну тримання під вартою ухвалено не було. Як наслідок, він вимагав звільнити його.

Далі окружний прокурор вимагав ухвалити судові рішення про те, щоб строк тримання заявника під вартою в Хорватії було вилучено із строку його тримання під вартою в Словаччині.

Районний суд задовольнив клопотання прокуратури та відхилив клопотання заявника відповідно 21 і 28 жовтня 2002 року.

Після проміжних апеляцій заявника це питання було остаточно вирішено окружним судом 18 листопада 2002 року, коли було залишено без змін рішення районного суду про те, що час тримання заявника під вартою в Хорватії не враховується як досудове тримання під вартою для цілі обрахунку максимального строку тримання під вартою в Словаччині.

46. 5 грудня 2002 року районний суд відхилив подальше клопотання заявника про звільнення, виходячи з того, що, хоча більше не було необхідності тримати його під вартою, щоб запобігти втручанню в розгляд справи, існувала постійна потреба в триманні заявника під вартою для запобігання його втечі.

47. Подальші клопотання заявника про звільнення суд першої інстанції відхилив 16 грудня 2004 року (окружний суд) і 21 липня 2005 року (Спеціальний суд), а також Верховний Суд 13 січня 2005 року та 25 липня 2006 року відповідно за апеляційними скаргами заявника.

Останнє рішення було прийнято після того, як Конституційний Суд скасував попереднє рішення Верховного Суду через технічну помилку.

48. Продовження тримання заявника під вартою було санкціоновано рішеннями від 21 червня 2004 року (до 26 грудня 2004 року), 20 грудня 2004 року (до 26 червня 2005 року), 21 червня 2005 року (до 26 січня 2006 року), 26 січня 2006 року (до 31 березня 2006 року), 23 березня 2006 року (до 26 червня 2006 року) (докладніше див. нижче), 26 червня 2006 року (до 26 жовтня 2006 року) (докладніше див. нижче) та 22 лютого 2007 року (до 26 червня 2007 року).

49. Суди зазначили, що заявник був звинувачений в широкомасштабній злочинній діяльності, і що необхідно було отримати й оцінити велику кількість доказів, зокрема заяви дуже великої кількості свідків. Деякі докази знаходились за кордоном, їх можна було отримати через міжнародну судову допомогу. Таким чином, строк тримання заявника під вартою був виправданим.

50. Що стосується наявності ризику, що заявник вдасться до втечі, суди постановили, що важливим є той факт, що, покидаючи Словаччину, заявник знав, що кримінальне провадження щодо його діяльності може розпочатися найближчим часом. Заявник не перебував за місцем проживання в Словаччині, а його місце проживання в Хорватії не було відомо навіть його родині.

51. Суди зауважили, що у випадку засудження на заявника очікувало суворе покарання, він мав чотири паспорти, а його фінансове становище дозволило б йому оселитися в будь-якій країні; крім того, існували свідчення того, що він планував оселитися в країні, на яку не поширюється юрисдикція Інтерполу.

52. Ці аргументи вказав Конституційний Суд у рішенні від 23 серпня 2005 року про визнання неприйнятною як такою, що є явно необґрунтованою, скаргу заявника за статтею 127 Конституції, у якій через адвоката заявник намагався оскаржити рішення Верховного Суду від 20 грудня 2004 року (див. пункт 48 вище), стверджуючи, що його тривале тримання під вартою було невиправданим і таким чином суперечило пунктам 2 та 5 статті 17 Конституції та пункту 1 (с) статті 5 Конвенції.

2. Рішення від 23 березня 2006 року

53. У рішенні від 23 березня 2006 року (див. пункт 48 вище) щодо продовження строку тримання заявника під вартою Верховний Суд задовольнив вимогу Голови палати Спеціального суду, яка розглядала справу заявника, і продовжив строк до 26 червня 2006 року.

54. У той же час Верховний Суд висловив думку про те, що обмеження максимальної тривалості тримання під вартою до сорока восьми місяців відповідно до нового КПК було застосовано до справи заявника на підставі конституційного принципу рівності перед законом, хоча відповідно до перехідних положень нового КПК, судовий розгляд і тримання заявника під вартою продовжували регулюватися старим КПК, відповідно до якого тримання під вартою у випадку тривалого судового розгляду не могло тривати більше п'яти років. Тому, оскільки досудове тримання заявника під вартою в Словаччині розпочалося 26 червня 2002 року, подальше продовження такого тримання після 26 червня 2006 року не було можливим.

3. Рішення від 26 червня 2006 року та відповідна конституційна скарга

55. 7 червня 2006 року суддя Д. Спеціального суду звернувся до Верховного Суду з проханням продовжити тримання заявника під вартою до 26 жовтня 2006 року.

56. У своїх зауваженнях у відповідь заявник, представлений адвокатом, посилався на рішення Верховного Суду від 23 березня 2006 року, зазначивши, що питання вже було остаточно вирішено (*res judicata*), і попросив відхилити запит.

Крім того, заявник стверджував, що його особисто не заслухали під час попередніх проваджень щодо продовження його тримання під вартою, і стверджував, що це суперечило його праву на змагальне провадження та рівність сторін.

57. Клопотання розглядала інша палата Верховного Суду, яка 20 червня 2006 року викликала заявника та його адвоката у відкрите засідання (*verené zasadnutie*), під час якого розглядалося питання продовження строку тримання під вартою заявника та яке відбулося 26 червня 2006 року.

58. 26 червня 2006 року Верховний Суд перед початком запланованого відкритого засідання встановив, що адвокату заявника не вручили повістку в межах процесуального строку, тобто принаймні за п'ять днів до засідання. Відтак Верховний Суд визнав, що за цих обставин публічне засідання неможливе, а справу потрібно вирішити під час закритого засідання (*neverejné zasadnutie*), тобто за зачиненими дверима.

59. Утім, перед початком закритого засідання Верховний Суд дозволив, а заявник скористався можливістю звернутися до суду в усній формі. Заявника представляли три захисники й один захисника, який заміняв іншого. Він зробив різні заяви, у тому числі про те, що він ніколи не мав наміру переховуватись від слідства.

60. Пізніше, 26 червня 2006 року, у закритому засіданні Верховний Суд продовжив досудове тримання заявника під вартою до 26 жовтня 2006 року. Верховний Суд детально роз'яснив, що правопорушення, за якими заявник був обвинувачений, належали до «надзвичайно тяжких злочинів» (*obzvlášť závažný trestný čin*) у розумінні старого КК і старого КПК, унаслідок чого досудове тримання під вартою під час розгляду проваджень таких правопорушень може тривати до п'яти років відповідно до старого КПК, який застосовувався на момент вчинення злочинів.

У цьому контексті Верховний Суд послався на рішення Конституційного Суду від 17 травня 2006 року у справі № III. ÚS 164/06, яка була подібною, але не пов'язаною з цією справою (див. пункт 95 у розділі «Відповідне національне законодавство та практика» нижче, а також рішення в справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, ріш.), № 50184/06, від 17 березня 2009 року), у якому Конституційний Суд залишив без змін попереднє рішення Верховного Суду від 5 квітня 2006 року, тлумачачи та застосовуючи відповідне законодавство у такий же спосіб, як у рішенні по справі заявника.

61. Далі заявник звернувся до Міністра юстиції з вимогою оскаржити це рішення в апеляційному порядку з питань права і подав скаргу до Конституційного Суду відповідно до статті 127 Конституції. Він стверджував, що тримання його під вартою протягом понад сорока восьми місяців відповідно до нового КПК було незаконним; крім того, він скаржився на відсутність публічного засідання.

62. У листі від 17 жовтня 2006 року Міністерство юстиції відхилило вимогу заявника, не встановивши порушення закону або процедури. Що стосується максимальної тривалості тримання під вартою під час розгляду справи в такій ситуації, що мала місце в справі заявника, Міністерство також посилялося на вищезгадане рішення Конституційного Суду в справі № II. ÚS 164/06.

63. 4 жовтня 2006 року на закритому засіданні Конституційний Суд визнав конституційну скаргу заявника неприйнятною. Він зазначив, що хоча заявник скаржився до Верховного Суду на відсутність публічного розгляду продовження строку тримання його під вартою, виявилось, що він не подав офіційного клопотання щодо проведення його відкрито. Заявник мав достатньо можливостей подати письмові клопотання, і він фактично скористався ними як безпосередньо, так і за допомогою власних адвокатів. Крім того, заявник звернувся до Верховного Суду усно перед початком закритого засідання, що відбулося 26 червня 2006 року. Принцип завжди застосовувати більш м'яке кримінальне законодавство був застосовним лише у матеріальному кримінальному праві, а не щодо тримання під вартою, яке було процесуальним заходом. Не було жодного сумніву в тому, що згідно з відповідними положеннями старий КПК продовжував застосовуватись щодо тримання заявника під вартою включно із обмеженням щодо максимальної тривалості такого тримання.

4 жовтня 2006 року заявнику вручили це рішення.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

A. Конституція

64. Стаття 17 гарантує право на свободу. Відповідно до частин 1 і 2, свобода особи гарантується, і ніхто не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності або позбавлений свободи, крім як з підстав та в спосіб, що передбачені законом парламенту.

65. Відповідно до частини 5 статті 17, досудове тримання під вартою допускається виключно на підставах та на період, визначений законом парламенту та на підставі рішення суду.

Це положення слід читати в поєднанні з положеннями КПК, згідно з якими досудове тримання під вартою може тривати лише протягом періоду, який є неминуче необхідним (див. пункт 94 нижче).

66. Положення частини 2 і 5 статті 17 розуміють як такі, що включають права, передбачені пунктом 3 статті 5 Конвенції, не позбавляти осіб свободи на строк, що перевищує необхідний, і розглядати їхню справу впродовж розумного строку або звільнити з-під варти на період розгляду справи (див., наприклад, рішення Конституційного Суду в справах № III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03 та III. ÚS 199/05).

67. Частини 1, 2 та 3 статті 127 Конституції передбачають таке:

«1. Конституційний Суд розглядає скарги фізичних чи юридичних осіб, які заявляють про порушення їхніх основоположних прав або свобод ..., якщо захист таких прав і свобод не належить до компетенції іншого суду.

2. Якщо Конституційний Суд визнає скаргу обґрунтованою, він приймає рішення про те, що права або свободи людини, зазначені в пункті 1, були порушені шляхом прийняття остаточного рішення, конкретного заходу або іншого вчинку, а також скасовує таке рішення, заходи або дії. Якщо виявлене порушення є результатом невиконання дій, Конституційний Суд може примусити [орган], який порушив права або свободи, вжити необхідних заходів. У той же час він може передати справу відповідному органу влади для подальшого розгляду, наказати такому органу влади утримуватися від порушення основоположних прав та свобод ... або, де це необхідно, наказати тим, хто порушив права або свободи, викладені в пункті 1, відновити ситуацію до стану, який передував порушенню.

3. У своєму рішенні щодо скарги Конституційний Суд може присудити відповідне фінансове відшкодування особі, права якої було порушено згідно з пунктом 1».

В. Спеціальний суд

1. Створення

68. Відповідно до пояснювальної записки (*dôvodová správa*) щодо Закону про Спеціальний суд (Закон № 458/2003 у Збірнику законів), метою цього закону було створення структур для виявлення, розслідування та кримінального переслідування випадків корупції та організованої злочинності. Спеціальний суд та інші органи, створені відповідно до цього Закону, мають національну юрисдикцію з метою забезпечення кращої спеціалізації та захисту, а також руйнування зв'язків на місцях.

69. Відповідно до розділу VII.9 цього Закону, Спеціальний суд мав кримінальну юрисдикцію над членами парламенту, членами Уряду, керівниками центральних органів влади, суддями, прокурорами,

Уповноваженим із прав людини, директором Агенції національної безпеки (*Národný bezpečnostný úrad* – далі АНБ), директором Національної розвідувальної служби та членами правління Національного банку Словаччини.

70. Незалежно від особи, яка вчинила злочин, Спеціальний суд також мав юрисдикцію над певними формами та випадками корупції, організованої злочинності, тероризму, «особливо тяжких злочинів» (див. пункт 90 нижче), злочинів економічного характеру, що призвели до шкоди, сума якої дорівнює або перевищує десять тисяч розмірів установленної законом мінімальної заробітної плати, а також деяких інших правопорушень.

71. Особу може бути призначено на посаду судді Спеціального суду лише після успішного проходження перевірки АНБ в контексті допуску до секретної інформації (розділ VI.1 Закону); таке призначення буде скасоване, якщо суддя перестане відповідати критеріям безпеки (розділ VI.4 Закону). Рішення про невідповідність критеріям безпеки (*bezpečnostná previerka*) може бути оскаржене в спеціальному парламентському комітеті та, в кінцевому підсумку, у Верховному Суді шляхом подання скарги.

72. Спеціальні судді мали право на отримання заробітної плати на рівні суддів Верховного суду (розділ VI.7 Закону) та спеціальної щомісячної виплати, яка дорівнює двократному розміру середньої номінальної заробітної плати в економіці Словаччини у попередньому календарному році (розділ VI.12 Закону). У 2005 році суму виплати було збільшено до шестикратного розміру від середньої номінальної заробітної плати в економіці Словаччини в попередньому календарному році (Закон № 122/2005 у Збірнику законів).

2. Скасування та обґрунтування більшості

73. 11 лютого 2008 року група із сорока шести членів парламенту оскаржила у Конституційному Суді конституційність законодавчих положень, відповідно до яких було створено Спеціальний суд.

74. 20 травня 2009 року Конституційний Суд на пленарному засіданні ухвалив рішення більшістю (сім проти шести) голосів, встановивши, що законодавчі положення, відповідно до яких було створено Спеціальний суд, є неконституційними.

75. У той же час Конституційний Суд постановив, що його рішення не надає підстав для повторного відкриття проваджень, у яких були ухвалені остаточні рішення Спеціального суду, хоча які ще не були виконані – тобто для процедури, передбаченої відповідно до розділу 41b Закону про Конституційний Суд.

76. Після публікації рішення в Збірнику законів від 17 липня 2009 року неконституційні положення втратили чинність.

77. Більшість Конституційного Суду у рішенні спиралась на порівняльний аналіз законодавства щодо спеціалізованих юрисдикцій у різних державах-членах Ради Європи. Вона зауважила, що в Словаччині не існувало спеціальної законодавчої бази, яка дозволяла б надзвичайну юрисдикцію, у той час як Спеціальний суд мав змішані особливості спеціалізованого та надзвичайного суду. Проте існування останнього може бути виправдане лише надзвичайними обставинами та для досягнення надзвичайно серйозної мети, якої досягти іншими засобами неможливо.

78. Обмеження юрисдикції Спеціального суду *ratione personae* було анахронізмом. Саме це, а також вимога для суддів Спеціального суду мати позитивне рішення за результатами перевірки АНБ, який є органом у межах виконавчої влади, щодо відповідності критеріям безпеки, було визнано таким, що суперечить принципам юридичної визначеності та розподілу повноважень. Також було зазначено, що роль АНБ у призначенні суддів до Спеціального суду становила неприйнятне втручання в повноваження професійного органу судової влади в Словаччині, Судової ради (*Súdna Rada Slovenskej republiky*).

79. Ухвалюючи рішення, згадане в попередньому пункті, більшість враховувала, зокрема, що наявні засоби правового захисту від рішень АНБ були недостатніми й обмеженими.

80. Крім того, механізми оплати праці суддів Спеціального суду були дискримінаційними та непропорційними, і як такі неприйнятними.

81. У той же час в обґрунтуванні суду було зазначено, що це рішення не матиме жодного впливу на рішення Спеціального суду, які стали остаточними, оскільки мотиви такого рішення стосуються інституційного статусу Спеціального суду в межах судової системи і не мають жодного стосунку до правової основи ухвалених ним рішень.

3. Окрема думка

82. Судді, що не були згодні з цим рішенням, вважали, що більшість застосовувала невірний тест для визначення сумісності Спеціального суду із судовою системою Словаччини в цілому. Відповідний тест полягав у тому, чи передбачав такий суд достатні гарантії справедливого судового розгляду незалежним судом.

83. Питання про соціальну потребу Спеціального суду, яку розглядала більшість, мало переважно політичний характер, є предметом розсуду парламенту, а суди під час вирішення таких питань повинні бути якомога більш обережними.

84. Судді, які не погоджувалися з ухваленим рішенням, не підтримали висновок про неприйнятні ознаки надзвичайного суду які, як стверджувала більшість, мав Спеціальний суд.

85. Вимога, яка застосовувалася до суддів Верховного Суду стосовно отримання позитивного рішення за результатами перевірки АНБ щодо відповідності критеріям безпеки, була законною та конституційною. Будь-які сумніви стосовно повноважень АНБ щодо скасування та відмови в продовженні перевірки на відповідність критеріям безпеки могли бути усунуті та не були підставою для заборони Спеціального суду.

86. Крім того, висновок більшості щодо того, що наявні засоби правового захисту від рішень АНБ щодо відповідності критеріям безпеки були недостатніми, не був підтверджений переконливими доводами та суперечив попередній практиці Конституційного Суду.

87. Крім того, позиція більшості щодо неналежності та дискримінаційного характеру винагороди суддів Спеціального суду не ґрунтувалася на достатньому аналізі, а рівень оплати був законним і обґрунтованим.

88. Зрештою, рішення про незастосовність розділу 41b Закону про Конституційний Суд (відсутність підстав для повторного відкриття провадження) було неприйнятним актом суддівського активізму, згідно з яким Конституційний Суд узяв на себе роль активного законотворця, виходячи за межі власної юрисдикції в цій справі, результатом чого стало порушення принципу верховенства права.

4. Подальші дії

89. 17 липня 2009 року було створено Спеціалізований кримінальний суд, який, якщо не передбачено інше, забезпечує процесуальну безперервність Спеціального суду після припинення діяльності останнього.

С. Кримінальний кодекс

90. Старий КК розрізняв поняття «злочини» (*trestný čin*) і «особливо тяжкі злочини» (*obzvlášť závažný trestný čin*). Останні охоплювали злочини, за які мінімальним покаранням було позбавлення волі на строк не менш ніж вісім років (пункт 2 статті 41), а також «злочини», передбачені статтею 62 Кодексу, як-от державна зрада, тероризм, саботаж, шпигунство, підробка валюти, геноцид, створення кримінального угруповання, вбивство й тяжкі форми пограбування, захоплення заручників, вимагання, зґвалтування, шахрайство та відмивання грошей.

91. Шахрайство як злочин передбачене статтею 250. Відповідно до частини 5 цієї статті в поєднанні з частиною 13 статті 89, якщо шахрайство призвело до шкоди, сума якої дорівнює або більша за п'ятсот встановлених законом мінімальних заробітних плат, то воно карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років.

92. Новий КК розрізняє «проступки» (*prečin*), «злочини» (*zločin*) та «особливо тяжкі злочини» (*obzvlášť závažný zločin*).

«Злочин», мінімальне покарання за який передбачає позбавлення волі строком не менш ніж на десять років, вважається «особливо тяжким» (пункт 3 статті 11).

93. Шахрайство як злочин передбачене статтею 221. Відповідно до частини 4 в поєднанні з частиною 1 статті 125, якщо шахрайство призведе до шкоди, яка дорівнює чи більша за 133 тисячі євро, то воно карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

D. Кримінально-процесуальний кодекс

94. Досудове тримання під вартою може тривати лише протягом періоду, який є неминуче необхідним (стаття 71 старого КПК і частина 1 статті 76 нового КПК).

95. Детальні положення старого КПК і нового КПК, а також наявна судова практика щодо максимальної тривалості тримання під вартою до суду викладені в рішенні Суду в згаданій вище справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*).

96. Частина восьма нового КПК регулює екстраординарні засоби правового захисту. До них належить апеляція з питань права, яка регулюється розділом 2.

97. Апеляційну скаргу з питань права можна подати на рішення, яке є остаточним (частина 1 статті 368). Оскарження апеляції з питань права не зупиняє виконання рішення (частина 2 статті 368).

98. Засуджений має право подати апеляційну скаргу з питань права на рішення, яке безпосередньо його стосується (частина 2 (b) статті 369) протягом трьох років від дати ухвалення рішення (частина 2 статті 370) на підставах, передбачених частиною 1 статті 371. Серед них зазначено такі: (i) відсутність територіальної, матеріальної чи особистої компетенції суду; (ii) помилки при формуванні складу суду; (iii) суттєве порушення права на захист; (iv) справа розглядається суддею, який повинен бути виключений з провадження; (v) рішення ґрунтується на доказах, які не були вивчені належним та законним чином; (vi) накладене покарання виходить за межі передбаченого законом рівня покарань.

99. Апеляційну скаргу з питань права по суті розглядає Верховний Суд (стаття 377) на відкритому засіданні (стаття 384 *та далі*), а правове представництво в таких справах є обов'язковим (стаття 373).

100. Якщо Верховний Суд визнає, що апеляційна скарга з питань права є обґрунтованою, він робить висновок про порушення закону (пункт 1 статті 386) і скасовує відповідні рішення (пункт 2 статті 386).

101. У разі необхідності нового розгляду справи Верховний Суд ухвалює відповідне рішення (пункт 1 статті 388). Юридичні висновки

та вказівки Верховного Суду є обов'язковими для органів, які ухвалюють нове рішення у справі (пункт 1 статті 391).

Е. Відповідальність держави за шкоду

102. Відповідні законодавчі положення та наявна судова практика щодо відповідальності держави за шкоду узагальнюються в рішеннях Суду в справах «*Штетіар та Шутек проти Словаччини*» (*Štetiar and Šutek v. Slovakia*, № 20271/06 та 17517/07, пункти 52-61, від 23 листопада 2010 року); «*Міхалко проти Словаччини*» (*Michalko v. Slovakia*, № 35377/05, пункти 48-64 з додатковими посиланнями, від 21 грудня 2010 року); «*Осватхова проти Словаччини*» (*Osváthová v. Slovakia*, № 15684/05, пункти 34-46, від 21 грудня 2010 року); «*Айдемір проти Словаччини*» (*Aydemir v. Slovakia*, № 44153/06, пункти 27-43, від 8 лютого 2011 року); та «*Міхалак проти Словаччини*» (*Michalák v. Slovakia*, № 30157/03, пункти 92 та 93 з подальшими посиланнями, від 8 лютого 2011 року).

ПРАВО

I. ВИМОГА ПРО ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ

103. Уряд зазначив, що заявник не вичерпав усіх національних засобів правового захисту, а саме не вимагав відшкодування шкоди відповідно до законодавства про відповідальність держави за шкоду, завдану незаконними дії посадових осіб.

104. Заявник стверджував, що він втратив будь-яку віру в систему правосуддя держави-відповідача, відтак він не бачить сенсу вдаватися до будь-яких інших національних засобів правового захисту.

105. Суд зазначає, що заперечення Уряду є досить загальним і нечітким. Він нагадує, що деякі аспекти механізму засобів правового захисту, на які посилається Уряд, нещодавно були розглянуті Судом у справах «*Штетіар та Шутек*» (*Štetiar and Šutek*) (згадана вище, пункти 68-76); «*Міхалко*» (*Michalko*) (згадана вище, пункти 86-96); «*Осватхова*» (*Osváthová*) (згадана вище, пункти 55-63); «*Міхалак*» (*Michalák*) (згадана вище, пункти 101-08); і «*Айдемір*» (*Aydemir*) (згадана вище, пункти 46-53).

У цих справах у питаннях, що стосуються досудового ув'язнення, Суд установив, що цей механізм не був ефективним і не повинен застосовуватися для цілей пункту 1 статті 35 Конвенції. Суд не

знаходить підстав для ухвалення іншого висновку в цій справі. Відтак відповідна частина заперечень Уряду має бути відхилена.

106. Щодо скарг заявника на відсутність «незалежного» суду, «встановленого законом» у розумінні пункту 1 статті 6 Конвенції, Суд зауважує, що суть скарги заявника, судячи з усього, стосується інституційного статусу, конституційної ролі та правової бази для функціонування Спеціального суду.

Суд не вбачає як і щодо кого такі питання можуть бути оскаржені у звичайних судах, які здійснюють юрисдикцію відповідно до закону про відповідальність держави. Відтак відповідна частина заперечень Уряду має бути відхилена.

107. Стосовно заперечень Уряду, які можуть розумітись як такі, що пропонують механізм відшкодування, про який ідеться, як засіб захисту для інших аспектів справи, крім тих, щодо яких він вже був визнаний неефективним, Суд вважає, що він не повинен розглядати окремо заперечення Уряду, враховуючи принцип економії судового процесу, а також те, що заява в будь-якому випадку є неприйнятною з причин, наведених нижче.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

108. Заявник скаржився, що в нього не було «справедливого» розгляду справи «незалежним» і «безстороннім» судом, встановленим законом, а саме:

- (i) розгляд його справи судом та подальше засудження були політично мотивованими, невиправданими та свавільними;
- (ii) усупереч чинному законодавству його справа була передана з районного суду до Спеціального суду в адміністративному порядку;
- (iii) чітких та прозорих правил передачі його справи відповідній палаті Спеціального суду не існувало;
- (iv) Спеціальний суд і Спеціальний департамент Верховного Суду не можуть вважатися незалежними судами, встановленими законом, оскільки, серед інших причин, їх існування суперечило Конституції; крім того, вони були під впливом виконавчої влади, як це з часом було визнано в рішенні Конституційного Суду від 20 травня 2009 року;
- (v) суди врахували неприйнятні докази, як-от покази свідків та інші докази, отримані до початку провадження проти нього;
- (vi) усупереч чинному законодавству суди долучали до справи свідчення свідків, не здійснюючи фактичне заслуховування цих свідків, тоді як заявник не мав можливості прокоментувати такі заяви (див. пункт ix нижче) або допитати цих свідків;
- (vii) суди відмовилися долучити до справи суттєву кількість доказів, на які посилався заявник;

(viii) докази, надані експертом К., були помилковими, оскільки експерта обрали внаслідок застосування непостійного та ненадійного методу; крім того, К. не дотримався встановленої процедури, і, всупереч закону, не було підготовлено другого експертного висновку;

(ix) час, необхідний для підготовки захисту заявника, зокрема для перегляду змісту матеріалів справи, був недостатнім, унаслідок чого він не знав і не міг прокоментувати деякі докази, які суди долучили до справи.

109. Заявник посилався на пункти 1, 2 та 3 (b) і (d) статті 6 Конвенції, у відповідній частині якої зазначено таке:

«Під час визначення...будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення...кожен має право на ... справедливий розгляд його справи ... незалежним і безстороннім судом, встановленим законом...

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

...

(b) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;

...

(d) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення».

A. Прийнятність

1. Скарги стосовно того, чи існував «незалежний і безсторонній суд, встановлений законом»

110. Заявник стверджував, що існування Спеціального суду і Спеціального департаменту Верховного Суду, які розглядали його справу, суперечило Конституції, і що вони були під неналежним впливом виконавчої влади, як пізніше встановив Конституційний Суд у своєму рішенні від 20 травня 2009 року.

111. Заявник також стверджував, що його справа була незаконно передана з районного суду до Спеціального суду, та що не існувало чітких правил передачі його справи відповідній палаті Спеціального суду.

112. Уряд стверджував, що Спеціальний суд був створений відповідно до закону, ухваленого парламентом. Згідно з доктриною «презумпції конституційності», закони парламенту вважалися конституційними та чинними доти, доки Конституційний Суд не встановив протилежного.

113. Таким чином, на момент своєї діяльності Спеціальний суд був дійсним і законним інститутом судової системи Словаччини. Як визнав Конституційний Суд у своєму рішенні від 20 травня 2009 року, це рішення не вплинуло на рішення й інші постанови Спеціального суду.

114. Фактичного втручання органів виконавчої влади у діяльність Спеціального суду не було. Оскільки під потенційним втручанням може розумітися повноваження АНБ відкликати або відмовити в повторній перевірці відповідності критеріям безпеки стосовно судді Спеціального суду, який потім більше не матиме права бути суддею у цьому суді, Уряд заявив, що існує система засобів правового захисту, яка в кінцевому підсумку передбачає судовий захист.

115. Відповідаючи на ці твердження, заявник не погодився з ними та повторив свої скарги. Крім того, спираючись на думку суддів Конституційного Суду, що мали окрему думку стосовно рішення від 20 травня 2009 року (див. пункт 88 вище), заявник стверджував, що Конституційний Суд не мав повноважень визначати, що його рішення від 20 травня 2009 року не передбачало підстав для повторного відкриття провадження.

116. Суд насамперед зауважує, що скарга щодо передачі справи заявника з районного суду до Спеціального суду в адміністративному порядку не була порушена під час розгляду справи у Верховному Суді шляхом подання скарги з питань права, і, судячи з матеріалів справи, також і в Конституційному Суді на підставі статті 127 Конституції, оскільки така дія була марним використанням цього засобу правового захисту. У зв'язку з цим Суд звертає особливу увагу на те, що 29 квітня 2008 року Конституційний Суд визнав неприйнятною відповідну частину конституційної скарги заявника саме через те, що він не вичерпав ординарних засобів правового захисту, висунувши свої аргументи у вигляді апеляційної скарги з питань права (див. пункти 39 і 40 вище).

Аналогічним чином, скаргу щодо існування та застосування правил передачі справи заявника до відповідної палати Спеціального суду на національному рівні взагалі не було порушено.

У зв'язку з цим заявник не може вважатися таким, що вичерпав національні засоби правового захисту, як того вимагає пункт 1 статті 35 Конвенції, а відповідну частину заяви необхідно відхилити відповідно до пунктів 1 і 4 статті 35 Конвенції.

117. Оскільки заявник звернувся до Суду зі скаргою на порушення права щодо розгляду справи «безстороннім» судом, Суд зауважує, що на національному рівні заявник безуспішно скаржився на судові органи, які були залучені до розгляду його справи з різних підстав. Проте, у своїх поданнях до Суду ця частина вимог заявника залишалася переважно необґрунтованою.

На цьому тлі, за винятком питань, які підлягають розгляду стосовно слухання справи «незалежним» судом, «встановленим законом», Суд не виявив проблем із «безсторонністю».

Звідси випливає, що скарга стосовно порушення права на слухання справи безстороннім судом є явно необґрунтованою і має бути відхилена відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

118. Що стосується скарг про те, що Спеціальний суд та Спеціальний департамент Верховного Суду не можуть вважатися «незалежними» судами, «встановленими законом», Суд зазначає, що відповідна частина заяви не є явно необґрунтованою в розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому її потрібно визнати прийнятною.

2. Інші скарги

119. Заявник скаржився, що розгляд його справи судом та подальше засудження були політично вмотивованими; що суди долучили до справи неприйнятні докази; що суди неправомірно долучили до справи покази свідків, фактично не заслуховуючи цих свідків, тоді як заявник не мав можливості прокоментувати такі заяви або допитати цих свідків; що суди відмовилися долучити до справи суттєву кількість доказів, на які посилався заявник; що докази, надані експертом К., були помилковими, оскільки експерта обрали внаслідок застосування неналежного та ненадійного методу, крім того, не було дотримано встановленої процедури; і що час, призначений для підготовки захисту заявника, був недостатнім.

120. Уряд посилався на висновки Конституційного Суду у його рішенні від 29 квітня 2008 року й заперечував, що заявник не вичерпав національних засобів правового захисту, що він міг би зробити, спробувавши захистити свої права шляхом подання апеляційної скарги з питань права. Уряд також зазначив, що заявник мав цілих тридцять робочих днів для вивчення матеріалів справи до його обвинувачення, і вважав, що цей період є достатнім, а судовий процес щодо нього відповідає всім гарантіям «справедливості» у розумінні згаданих положень.

121. Відповідаючи на ці твердження, заявник не погодився з ними та повторив свої скарги. Крім того, він стверджував, що для того, щоб прочитати власну справу протягом цього обмеженого періоду часу,

йому довелося б читати по 450 сторінок справи на годину – а це фізично неможливо. Таким чином, він не міг вивчити її, а тому був неспроможний належним чином захищатися. Наостанок заявник поставив під сумнів увесь розгляд його справи судом і оцінив діяльність цих судів як неправомірну, хаотичну та свавільну.

122. Суд зауважує, що відповідно до частини 1 статті 371 нового КПК заявник міг оскаржити рішення проти нього, зокрема, на підставі суттєвого порушення його права на захист, а також у випадку, якщо рішення ґрунтувалося на доказах, розглянутих у незаконний спосіб. Суд також зауважує, що частина конституційної скарги заявника, яка стосувалася його засудження, 29 квітня 2008 року була визнана Конституційним Судом як неприйнятна саме тому, що він не скористався цим засобом правового захисту (див. пункти 39 і 40 вище). Суд вважає, що в такому разі не можна вважати, що заявник дотримався вимоги щодо вичерпання національних засобів правового захисту відповідно до пункту 1 статті 35 Конвенції.

123. Суд також зауважує, що після завершення розслідування обсяг справи становив майже 60 тисяч сторінок. Заявникові надали тридцять робочих днів (130 робочих годин) для їх вивчення.

124. У цьому відношенні Суд нагадує, що за певних обставин обмеження доступу до матеріалів справи може бути несумісне з принципами справедливого суду (див., наприклад, рішення в справах «К.Н. та інші проти Словаччини» (*K.N. and Others v. Slovakia*), № 32881/04, пункти 64-69, ЄСПЛ 2009 -... (витяги), *mutatis mutandis*; «Турек проти Словаччини» (*Turek v. Slovakia*), № 57986/00, пункти 115-116, ЄСПЛ 2006-II (витяги); «Расмуссен проти Польщі» (*Rasmussen v. Poland*), № 38886/05, пункти 54-56, від 28 квітня 2009 року та «Poštová banka, a.s. проти Словаччини» (*Poštová banka, a.s. v. Slovakia*, ріш.), № 22736/06, від 20 жовтня 2010 року).

125. Хоча на перший погляд строк, доступний заявникові для ознайомлення з матеріалами в цій справі, може здаватися недостатнім з огляду на обсяг справи, Суд вважає, що у своїй оцінці слід враховувати наведені нижче чинники.

Заявникові допомагала група адвокатів, а розгляд матеріалів справи стороною захисту стосувався конкретного процесуального етапу, а саме завершення розслідування і, як наслідок, досудового провадження. Немає жодних ознак того, що доступ заявника та його адвокатів до матеріалів справи був обмежений пізніше, тобто під час власне судового розгляду.

126. Далі, у будь-якому випадку прийнятність доказів у справі, як Суд зазначав неодноразово, є справою національних судів. Крім того, національні суди вирішують, які докази є релевантними для кримінального провадження, і таким чином можуть вирішити не долучити докази, які не вважають такими. Те ж саме стосується і

свідків. Пункт 3 (d) статті 6 не гарантує обвинуваченому необмежене право забезпечувати присутність свідків у суді: національні суди мають вирішити, чи доцільно викликати свідка (див., наприклад, рішення в справі «Убах Мортес проти Андорри» (*Ubach Mortes v. Andorra*, ріш.), № 46253/99, ЄСПЛ 2000-V).

127. З цією метою Суд зауважує, що засудження заявника ґрунтувалося на значних документальних доказах, свідченнях свідків та експерта, а також на тому, що в рішенні від 10 січня 2007 року, яке згодом було залишено апеляційним судом без змін, жоден додатковий доказ не було визнано корисним або відповідним (див. пункти 36 і 38 вище).

128. Суд вважає, що в тій мірі, в якій обґрунтовується решта скарг щодо «справедливості» за статтею 6 Конвенції, вони сформульовані як скарги до четвертої інстанції і що Суд має обмежені повноваження їх розглядати в контексті цієї статті (див. рішення в справі «Гарсія Руїз проти Іспанії» (*García Ruiz v. Spain*) [ВП], № 30544/96, пункт 28, ЄСПЛ 1999-I).

129. Зрештою, Суд зауважує, що скарга заявника, подана на підставі пункту 2 статті 6 Конвенції, є повністю необґрунтованою.

130. Підсумовуючи, Суд вважає, що оскільки національні засоби правового захисту не були вичерпані, скарги заявника щодо «справедливості» його судового розгляду та презумпції невинуватості є явно необґрунтованими.

Таким чином, відповідну частину заяви потрібно відхилити відповідно до пунктів 1, 3 і 4 статті 35 Конвенції.

В. Суть справи

131. Заявник скаржився на те, що Спеціальний суд і Спеціальний департамент Верховного Суду не можуть вважатися незалежними судами, встановленими законом, оскільки, серед інших причин, їх існування суперечило Конституції; крім того, вони були під неналежним впливом виконавчої влади, як це з часом було визнано в рішенні Конституційного Суду від 20 травня 2009 року.

132. Уряд вважав, що на момент своєї діяльності Спеціальний суд і Спеціальний департамент Верховного Суду були дійсними й законними елементами судової системи Словаччини та що рішення Конституційного Суду від 20 травня 2009 року жодним чином не поставило під сумнів якість правосуддя цих органів. Зокрема, у цьому рішенні Конституційний Суд спеціально постановив, що він не впливає на рішення й інші постанови Спеціального суду.

Уряд також стверджував, що незалежність Спеціального суду від виконавчої влади була гарантована існуванням механізму застосування засобів правового захисту та збережена на практиці.

133. Перш за все, Суд звернув увагу на те, що його завдання полягає не в тому, щоб переглядати відповідне національне законодавство та практику *in abstracto* (див., наприклад, рішення в справі «*Аллен проти Сполученого Королівства*» (*Allen v. the United Kingdom*), № 18837/06, пункт 40, від 30 березня 2010 року). Його завдання полягає в тому, щоб визначити, чи спосіб, у який вони були застосовані до заявника або вплинули на нього, спричинив порушення Конвенції або протоколів до неї (див. рішення в справі «*Межнарич проти Хорватії*» (*Mežnarić v. Croatia*), № 71615/01, пункт 28, від 15 липня 2005 року, з подальшими посиланнями).

134. Згідно з практикою Суду, об'єктом терміну «встановлений законом» у статті 6 Конвенції є забезпечення «того, що судова організація в демократичному суспільстві [не залежить] від розсуду виконавчої влади, а регулюється законом парламенту» (див. рішення в справах «*Занд проти Австрії*» (*Zand v. Austria*), заява № 7360/76, звіт Комісії від 12 жовтня 1978 року, Рішення та звіти №15, с. 70 і 80; «*DMD GROUP, a.s. проти Словаччини*» (*DMD GROUP, a.s. v. Slovakia*), № 19334/03, пункт 60, від 5 жовтня 2010 року).

У країнах, де закон викладено в кодексах, організація судової системи може залишатися на розсуд судових органів, хоча це не означає, що суди не мають певної свободи для тлумачення відповідного національного законодавства (див. рішення в справах «*Коем та інші проти Бельгії*» (*Coëme and Others v. Belgium*), № 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 і 33210/96, пункт 98, ЄСПЛ 2000-VII; і «*Савіно та інші проти Італії*» (*Savino and Others v. Italy*), № 17214/05, 20329/05 та 42113/04, пункт 94, від 28 квітня 2009 року).

135. У цій справі кримінальне провадження стосовно заявника розглядалося в Спеціальному суді, тоді як апеляційну скаргу на його рішення розглядав Спеціальний департамент Верховного Суду. Статус цих органів має однозначну правову основу в Законі про спеціальний суд, який є частиною законодавства, прийнятого парламентом.

136. Юрисдикція та компетенція цих органів була визначена Законом про Спеціальний суд, а провадження, розгляд якого здійснювався цими органами, ґрунтувалось на положеннях КПК.

137. У цьому контексті Суд бере до уваги, зокрема, висновки Верховного Суду в своїх рішеннях від 8 лютого 2006 року та 30 травня 2007 року (див. пункти 32 та 38 вище) про те, що юрисдикція та компетенція Спеціального суду щодо розгляду справи заявника не суперечили законодавству і, на відміну від тверджень заявника, не вимагали окремого судового рішення.

138. Що стосується неконституційності нормативних положень, відповідно до яких було створено Спеціальний суд, і рішення щодо яких 20 травня 2009 року ухвалив Конституційний Суд, Суд зауважує, що причини, на яких ґрунтується рішення Конституційного Суду,

пов'язані з концептуальною роллю й інституційним статусом Спеціального суду в конституційній і судовій системах Словаччини, а не його якістю та незалежністю як судового органу. Отже, Конституційний Суд спеціально визнав, що рішення Конституційного Суду жодним чином не вплинули на остаточні рішення Спеціального суду.

139. У зв'язку з цим Суд нагадує, що хоча поняття розподілу повноважень між політичними органами влади та судовою владою набуває все більшого значення в практиці Суду (див. рішення в справі «*Стаффорд проти Сполученого Королівства*» (*Stafford v. the United Kingdom*) [ВП], № 46295/99, пункт 78, ЄСПЛ 2002-IV); ані стаття 6, ані будь-яке інше положення Конвенції не вимагає від держав дотримуватися будь-яких теоретичних конституційних концепцій щодо допустимих меж взаємодії влад (див. рішення в справах «*Клейн та інші проти Нідерландів*» (*Kleyn and Others v. the Netherlands*) [ВП] 39343/98, 39651/98, 43147/98 та 46664/99, пункт 193, ЄСПЛ 2003-VI та «*Сасілор-Лормін проти Франції*» (*Sacilor-Lormines v. France*), № 65411/01, пункт 59, ЄСПЛ 2006-XIII). Питання завжди полягає в тому, чи дотримано в цій справі вимоги Конвенції (див. рішення в справі «*Хенрік Урбан та Ришард Урбан проти Польщі*» (*Henryk Urban and Ryszard Urban v. Poland*), № 23614/08, пункт 46, від 30 листопада 2010 року).

140. Оскільки обставини цієї справи були обґрунтовані, а національні засоби правового захисту – вичерпані, Суд не встановив жодних фактів, які б свідчили про те, що Спеціальний суд і Спеціальний департамент Верховного Суду, які брали участь у розгляді справи заявника, не відповідали поняттю «суду, встановленого законом» у розумінні пункту 1 статті 6 Конвенції. Залишається з'ясувати, чи був цей суд «незалежним».

141. У цьому контексті Суд нагадує, що для того, щоб визначити, чи можна вважати суд «незалежним», необхідно враховувати, зокрема, спосіб призначення його членів і термін їхніх повноважень, наявність гарантій проти зовнішнього впливу й питання про те, чи є цей орган незалежним. Щодо незалежності варто зазначити, що тут вирішується питання довіри, яку суди в демократичному суспільстві мають вселяти суспільству та, перш за все, сторонам провадження. Під час вирішення питання про наявність обґрунтованої підстави для висловлення занепокоєння щодо незалежності чи безсторонності певного суду, позиція сторони в провадженні є важливою, але не вирішальною. Найважливішим є те, чи можна стверджувати, що їхні сумніви є об'єктивно виправданими (див., серед іншого, рішення в справах «*Морріс проти Сполученого Королівства*» (*Morris v. the United Kingdom*), № 38784/97, пункт 58, ЄСПЛ 2002-I; та «*Мірошник проти*

України» (*Miroshnik v. Ukraine*), № 75804/01, пункт 61, від 27 листопада 2008 року, з подальшими посиланнями).

142. Суд також повторює, що відповідно до практики органів, заснованих відповідно до Конвенції (див., *mutatis mutandis*, рішення в справі «*X та Y проти Ірландії*» (*X and Y v. Ireland*), № 8299/78, рішення Комісії від 10 жовтня 1980 року, (DR) 51, с. 72), пункт 1 статті 6 не можна розглядати як заборону створення спеціальних кримінальних судів, якщо їх діяльність ґрунтується на законі (див. рішення у справі «*Ердем проти Німеччини*» (*Erdem v. Germany*, ріш.), № 38321/97, від 9 грудня 1999 року). Він визнає, що боротьба з корупцією та організованою злочинністю цілком потребує заходів, процедур та інституцій спеціалізованого характеру.

143. Як було встановлено вище, законодавча основа діяльності Спеціального суду в цій справі не викликає сумнівів. Більше того, Суд вважає, що в основі цієї справи лежить не особиста незалежність суддів Спеціального суду, у якому розглядалася справа заявника, а незалежність їхнього статусу, зокрема в контексті вимоги про успішне проходження перевірки щодо відповідності критеріям безпеки, що надається АНБ та може бути відкликано цим органом.

144. Суд зауважує, що судьями Спеціального суду та Спеціального департаменту Верховного Суду були професійні судді, термін повноважень яких не був обмежений у часі, відтак вони мали такий самий статус, як і будь-який інший суддя Словаччини.

145. Проте суддів Спеціального суду можна було відкликати, якщо вони перестануть відповідати критеріям безпеки. У цьому контексті Суд нагадує, що в цілому незмінюваність суддів виконавчою владою під час їхніх повноважень має розглядатися як наслідок їхньої незалежності, а відтак охоплюватися гарантіями пункту 1 статті 6 Конвенції (див., наприклад, рішення в справі «*Кемпбелл та Фелл проти Сполученого Королівства*» (*Campbell and Fell v. the United Kingdom*), 28 червня 1984 року, пункт 80, Серія А № 80).

146. Однак під час вивчення цього питання Суд вважає за доцільне враховувати не тільки правові положення, що стосуються складу суду, але й те, як ці положення тлумачаться і як вони фактично діють на практиці. При цьому Суд повинен врахувати реалії ситуації (див. рішення у справі «*Екклз та інші проти Ірландії*» (*Eccles and Others v. Ireland*), № 12839/87, рішення Комісії від 9 грудня 1988 року (DR). 212, с. 219).

147. Суд не побачив жодних ознак існування будь-якого конкретного випадку скасування рішення щодо відповідності критеріям безпеки щодо будь-якого судді Спеціального суду. Якби такий випадок був, відповідний суддя міг би оскаржити висновок у спеціальному парламентському комітеті та, зрештою, у Верховному та Конституційному Судах.

148. Що стосується функціонування суду, то Суд зауважує, що Спеціальний суд підпадав піднаглядову юрисдикцію Спеціального департаменту Верховного Суду в порядку оскарження, а також що обидві установи були під контролем Конституційного Суду у випадку подання конституційної скарги, як і в інших кримінальних справах. Усі ці засоби правового захисту та вся процедура були підпорядковані стандартним процесуальним правилам без спеціальних положень або обмежень.

149. На цьому процесуальному тлі Суд не знайшов підстав для того, щоб заявник мав обґрунтовані побоювання щодо «незалежності» Спеціального суду, який розглядав його справу, і Спеціального департаменту Верховного суду, який розглядав його апеляцію.

Ці органи повністю відповідали вимозі щодо «незалежності» в розумінні пункту 1 статті 6 Конвенції.

Відтак порушення пункту 1 статті 6 Конвенції не було.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ

150. Заявник скаржився, що його тримання під вартою було незаконним і свавільним, оскільки:

(i) коли його було поміщено під варту 26 червня 2002 року, йому не допомагав адвокат, що суперечить законодавству Словаччини; під час його арешту йому не було відомо про обвинувачення проти нього; і в період після 2 вересня 2002 року його тримання під вартою перевищило максимальну тривалість шестимісячного строку без дозволу на його продовження (рішення про неврахування часу його тримання під вартою в Хорватії та визначення початку його тримання під вартою з часу його затримання в Словаччині було ухвалено свавільно пізніше);

(ii) у період після 26 червня 2006 року його досудове тримання під вартою перевищувало максимальну тривалість, що обмежувалася терміном у чотири роки відповідно до нового КПК, що було порушенням рішення Верховного Суду від 23 березня 2006 року;

(iii) у період після 1 березня 2007 року тримання заявника під вартою в будь-якому випадку перевищувало максимальну тривалість, що обмежувалася терміном у п'ять років відповідно до старого КПК (з моменту його арешту в Хорватії).

151. Заявник посилався на пункт 1 (с) статті 5 Конвенції, у якій передбачено таке:

«1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом:

...

(с) законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення, або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;

1. Скарги щодо арешту та початкових етапів тримання під вартою

152. Заявник скаржився за пунктом 1 (с) статті 5 Конвенції (і), що під час його затримання 26 червня 2002 року він не мав допомоги адвоката; (ii) що на момент його арешту він не знав обвинувачень проти нього; (iii) що в період після 2 вересня 2002 року його тримання під вартою перевищило максимальну тривалість шестимісячного строку без дозволу на його продовження.

153. Суд насамперед зауважує, що стосовно цієї частини заяви виникають сумніви щодо того, чи заявник вичерпав національні засоби правового захисту в судах загальної юрисдикції і, зрештою, у Конституційному Суді.

154. Більше того, цю частину заяви заявник подав після шестимісячного строку відповідно до пункту 1 статті 35 Конвенції.

Відповідно, ці скарги в будь-якому випадку повинні бути відхилені відповідно до пунктів 1 і 4 статті 35 Конвенції.

2. Скарги на максимальну тривалість тримання під вартою відповідно до нового КПК

155. Заявник також скаржився за пунктом 1 (с) статті 5 Конвенції, що в період після 26 червня 2006 року його досудове тримання під вартою було незаконним, оскільки його строк перевищив максимальну тривалість згідно з положеннями нового КПК, що пізніше було підтверджено рішенням Верховного Суду від 23 березня 2006 року.

156. У відповідь Уряд стверджував, що єдиним правовим наслідком рішення Верховного Суду від 23 березня 2006 року є період досудового тримання під вартою заявника до 26 червня 2006 року. Оскільки Верховний Суд окремо виклав обґрунтування свого рішення про тримання заявника під вартою після цієї дати, такі заяви були не більше ніж *obiter dicta* й не мали обов'язкової юридичної сили.

157. Крім того, як стверджував Уряд, слід враховувати, що ці заяви були зроблені незабаром після того, як новий КПК набув чинності 1 січня 2006 року. На той час не існувало встановленої практики щодо застосування відповідних положень, а погляди суддів на них також відрізнялися. Проте у своєму рішенні від 26 червня 2006 року Верховний Суд встановив конкретно період досудового тримання заявника під вартою після цієї дати й підтримав висновок докладними

та всеохоплюючими обґрунтуваннями, а також посиланням на попереднє рішення Конституційного Суду в іншій, але подібній справі. Правильність рішення Верховного Суду від 26 червня 2006 року була підтверджена Конституційним Судом у його рішенні від 4 жовтня 2006 року. Зрештою, це рішення також підтвердив Верховний Суд у власному рішенні від 8 грудня 2006 року щодо гармонізації практики суду (див. пункт 95 вище та рішення в справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, згадана вище)).

158. Нарешті, Уряд посилався на рішення Суду в справі «*Мартікан*» (*Martikán*) і вважав, що в цьому випадку необхідно ухвалити аналогічний висновок.

159. Відповідаючи на це твердження, заявник не погодився з ним і повторив свої скарги. Зокрема, він стверджував, що питання про його тримання під вартою після 26 червня 2006 року було *res judicata* у зв'язку з рішенням Верховного Суду від 23 березня 2006 року, а також, що злочини, за які він був обвинувачений, були просто «злочинами», а не «особливо тяжкими злочинами» в розумінні нового КК і нового КПК. Тримання під вартою до засудження за обвинуваченням у злочинах відповідно до нового КПК може тривати щонайбільше тридцять шість місяців.

160. Суд нагадує, що він вже розглянув питання про часове застосування правил щодо максимально дозволеного строку досудового тримання під вартою згідно зі старим КПК і новим КПК у своєму рішенні в справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, згадана вище). У цьому рішенні Суд ухвалив, що до провадження, у якому обвинувальний акт щодо нього було подано до 1 січня 2006 року, коли новий КПК набув чинності, продовжував застосовуватися старий КПК. Це також стосується положень старого КПК щодо досудового тримання під вартою та його максимальної тривалості. Досудовий арешт пана Мартікана, який відповідав цим правилам, не був визнаний таким, що суперечить його правам за статтями 5 і 14 Конвенції.

161. У цій справі, 26 червня 2006 року Верховний Суд ухвалив рішення й детально пояснив, чому справа заявника була однією з тих, до яких продовжував застосовуватися старий КПК. Він підтримав цей висновок, серед іншого, посиланням на попереднє рішення Конституційного Суду від 17 травня 2006 року, у якому останній підтвердив більш раннє рішення Верховного Суду від 5 квітня 2006 року про тлумачення та застосування відповідного закону в спосіб, що відповідає рішенню від 26 червня 2006 року (див. пункт 60 вище).

Висновок Верховного Суду підтримав Конституційний Суд у своєму рішенні від 4 жовтня 2006 року.

Позиція Верховного Суду в справі заявника була остаточно підтверджена у власній узгоджувальній позиції Верховного Суду від 8

грудня 2006 року (див. пункт 95 вище та рішення в справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, згадана вище)).

162. Оскільки заявник посилається на правові наслідки *res judicata* у зв'язку з рішенням Верховного Суду від 23 березня 2006 року, Суд насамперед зауважує, що тримання заявника під вартою в цей час відбулося в період переходу від старого КПК, який було ухвалено понад сорок років тому, коли в колишній Чехословаччині керував соціалістичний режим, до нового КПК, який набув чинності 1 січня 2006 року. Така суттєва зміна кримінального законодавства неминуче зобов'язує законодавчий орган включити положення до нового КПК з метою забезпечення безперешкодного переходу без надмірного втручання в розгляд кримінальних проваджень, що тривають на момент набуття кодексом чинності (див. рішення в справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, наведено вище)).

163. У таких ситуаціях, як ця, коли Договірні Сторони запроваджують нові системи всеохоплюючого законодавства, що замінюють попередні та застарілі положення, іноді необхідно використовувати точки відліку, які застосовуються до великих груп людей і які можуть певною мірою виглядати свавільними. Вибір такої точки в подібних випадках потрібно розглядати як такий, що підпадає під широку свободу розсуду держави під час реформування її правової системи (див., *mutatis mutandis*, рішення в справах «*Твізелл проти Сполученого Королівства*» (*Twizell v. the United Kingdom*), № 25379/02, пункт 24, від 20 травня 2008 року, і «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, згадано вище)).

164. Суд також зауважує, що обов'язкова юридична сила рішення від 23 березня 2006 року була визначена в його резолютивній частині, яка стосувалася виключно періоду досудового тримання заявника під вартою до 26 червня 2006 року без згадки про будь-який наступний період.

Висновки Верховного Суду в обґрунтуванні рішення від 23 березня 2006 року щодо періоду після 26 червня 2006 року необхідно розглядати в контексті перших дебатів щодо новоухваленого законодавства, фактичний зміст якого було визначено в наступній практиці застосування, у тому числі рішенням Верховного Суду від 5 квітня 2006 року, рішенням Конституційного Суду від 17 травня 2006 року та узгоджувальною позицією Верховного Суду від 8 грудня 2006 року.

165. У цьому контексті Суд не надає особливого значення тому факту, що в початковий період після набрання чинності новим КПК дві різні секції Верховного Суду тлумачили відповідні положення різним чином (див. рішення в справі «*Мартікан проти Словаччини*» (*Martikán v. Slovakia*, згадана вище)).

Як випливає з наведеного вище, рішення в справі заявника від 26 червня 2006 року було тимчасовим і повністю відповідало судовій практиці, яка була розроблена та підтверджена після рішення від 23 березня 2006 року.

166. З огляду на ці міркування Суд не знайшов жодних причин у цій справі, щоб відійти від своїх висновків у справі «Мартікан» (згадана вище). Відтак строки, установлені новим КПК, не стосувалися досудового тримання заявника під вартою.

Отже, ця частина заяви є явно необґрунтованою та має бути відхиленою відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

3. Скарга щодо максимальної тривалості тримання під вартою відповідно до старого КПК

167. Заявник стверджував, що відповідно до пункту 1 (с) статті 5 Конвенції після 1 березня 2007 року його досудове тримання під вартою перевищувало максимальну тривалість у п'ять років відповідно до старого КПК, починаючи відлік із його арешту в Хорватії 1 березня 2002 року.

168. Суд, зауважує, перш за все, що заявник був засуджений Спеціальним судом 10 січня 2007 року. Після цієї дати його тримання під вартою більше не підпадає під сферу дії пункту 1 (с) статті 5 Конвенції. Проте у будь-якому випадку немає жодних ознак того, що після вичерпання інших наявних засобів правового захисту заявник оскаржував це рішення в скарзі до Конституційного Суду відповідно до статті 127 Конституції, поданій до Суду. У зв'язку з цим, зокрема, зазначено, що в його конституційній скарзі (див. пункт 61 вище), яку Конституційний Суд відхилив 4 жовтня 2006 року (див. пункт 63 вище), заявник оскаржував виключно те, що він вважав порушенням відповідних вимог щодо часових рамок згідно з новим КПК.

Звідси випливає, що решта скарг, зроблених на підставі пункту 1 (с) статті 5 Конвенції, слід відхилити відповідно до пунктів 1 і 4 статті 35 Конвенції через невичерпання національних засобів правового захисту.

IV. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 3 СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ

169. Заявник також скаржився, що тривалість його досудового тримання під вартою була надмірною, що суперечить пункту 3 статті 5 Конвенції, де передбачено таке:

«Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту «с» пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення

під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судове засідання».

170. Уряд заперечував проти того, що заявник не вичерпав належним чином засоби правового захисту в Конституційному Суді, оскільки в його конституційній скарзі (див. пункт 52 вище) він лише заперечував наявність підстав для продовження його тримання під вартою, але не його фактичну тривалість.

171. У відповідь, посилаючись на свій аргумент щодо відсутності сенсу вдаватися до засобів правового захисту на національному рівні (див. пункт 104 вище), заявник не погодився і стверджував, що національні суди не розглядали можливість прийняття менш жорстких заходів замість позбавлення свободи.

172. Суд нагадує, що під час визначення строку тримання під вартою в період розгляду справи відповідно до пункту 3 статті 5 Конвенції період, який має бути прийнятий до розгляду, починається з дня, коли обвинуваченого взяли під варту, і закінчується в день прийняття рішення щодо обвинувачення – навіть у суді першої інстанції (див. рішення в справах «Панченко проти Росії» (*Panchenko v. Russia*), № 45100/98, пункт 91, від 8 лютого 2005 року; «Лабіта проти Італії» (*Labita v. Italy*) [ВП], № 26772/95, пункти 145 і 147, ЄСПЛ 2000-IV, та «Вемхофф проти Німеччини» (*Wemhoff v. Germany*), від 27 червня 1968 року, пункт 9, Серія А № 7).

Заявника депортували в Словаччину, де він перебував під вартою, очікуючи суду, з 26 червня 2002 року, і де його й було засуджено судом першої інстанції 10 січня 2007 року. Таким чином, тримання заявника під вартою в розумінні пункту 3 статті 5 Конвенції тривало чотири роки, шість місяців і шістнадцять днів.

Проте, перш ніж отримати можливість перевірити всю тривалість досудового тримання заявника під вартою в повному обсязі, Суд повинен визначити, чи заявник вичерпав національні засоби правового захисту, як того вимагає пункт 1 статті 35 Конвенції.

173. З огляду на це, Суд зауважує, що у своїй конституційній скарзі щодо рішення Верховного Суду від 20 грудня 2004 року, під час якого його представляв адвокат, заявник посилався, зокрема, на пункти 2 і 5 статті 17 Конституції, які вважаються такими, що гарантують права, аналогічні тим, які забезпечені згідно з пунктом 3 статті 5 Конвенції (див. пункт 66 вище). Однак по суті заявник оскаржував підстави свого тримання під вартою, а не його тривалість, або інші чинники, які стосуються такої ситуації, як-от добросовісність органів прокуратури.

174. Суд також зазначає, що провадження в Конституційному Суді характеризується певним ступенем формалізму (див., наприклад, рішення в справі «STARVYS, s.r.o проти Словаччини» (*STARVYS, s.r.o. v. Slovakia*, ріш.), № 38966/03, від 30 листопада 2010 року, з подальшими посиланнями), свідченням чого є також той факт, що

представництво адвокатом у Конституційному Суді є *обов'язковим* (див., наприклад, рішення в справі «*Лошка проти Словаччини*» (*Lóška v. Slovakia*, ріш.), № 19408/03, від 14 вересня 2010 року).

175. Суд вважає, що за цих обставин виникають сумніви щодо того, чи можна вважати, що заявник належним чином вичерпав засоби правового захисту в Конституційному Суді на той час. Однак навіть якщо припустити, що він це зробив, з наведених нижче причин Суд вважає, що відповідна частина заяви в будь-якому випадку є неприйнятною.

176. Суд вважає, що, перш за все, необхідно розглянути рішення Конституційного Суду від 23 серпня 2005 року з посиланням на практику Конвенції стосовно тривалості досудового тримання під вартою відповідно до пункту 3 статті 5 Конвенції.

177. З цією метою Суд зазначає, що до суду заявника тримали під вартою в Словаччині з 26 червня 2002 року та що Конституційний Суд вирішив питання щодо продовження його тримання під вартою 23 серпня 2005 року, тобто в той момент, коли таке ув'язнення вже тривало три роки, один місяць і двадцять вісім днів.

178. Оскільки заявник стверджує, що строк його тримання під вартою в Хорватії слід враховувати разом із строком його тримання під вартою в Словаччині, Суд зауважує, що заявника затримали в Хорватії, очікуючи екстрадиції до Словаччини. Відтак, його тримання під вартою підпадає під сферу дії пункту 1 (f) статті 5 Конвенції. Однак гарантії пункту 3 статті 5 Конвенції застосовуються лише до затримання в межах повноважень пункту 1 (c) статті 5 Конвенції.

179. Звідси випливає, що гарантії пункту 3 статті 5 Конвенції не застосовуються *ratione materiae* до тримання заявника під вартою в Хорватії (див., наприклад, «*МакДональд та інші проти Словаччини*» (*McDonald and Others v. Slovakia*, ріш.), № 72812/01, від 16 листопада 2004 року).

180. Проте, оцінюючи обґрунтованість періоду досудового тримання заявника під вартою в Словаччині на час оцінки справи Конституційним Судом, Суд врахує, що до моменту його екстрадиції до Словаччини заявник перебував під вартою в Республіці Хорватія з 1 лютого 2002 року, тобто протягом чотирьох місяців і двадцяти трьох днів.

181. Суд також нагадує, що в кожній конкретній справі відповідно до її особливостей необхідно щоразу перевіряти обґрунтованість строку тримання під вартою. Тривале тримання під вартою може бути виправдане в цій справі лише за наявності конкретних ознак справжньої вимоги щодо суспільного інтересу, яка, незважаючи на презумпцію невинуватості, переважає правило поваги до особистої свободи, викладене в статті 5 Конвенції (зокрема, див. рішення в справах «*Кудла проти Польщі*» (*Kudła v. Poland*) [ВП], № 30210/96,

пункт 110 *і далі*, ЄСПЛ 2000-XI, та «*Кучера проти Словаччини*» (*Kučera v. Slovakia*), № 48666/99, пункт 94, ЄСПЛ 2007-IX).

182. Обов'язок національних судових органів у цій справі полягає в гарантуванні того, що попереднє ув'язнення обвинуваченого не повинно перевищувати обґрунтованого строку. З цією метою вони повинні вивчати всі аргументи за чи проти існування вищезгаданої вимоги щодо суспільного інтересу, яка обґрунтовує відхід від правила, передбаченого в статті 5, і повинні викладати їх у своїх рішеннях щодо заяв про звільнення. По суті, це ґрунтується на підставах, викладених у цих рішеннях, і на фактах, на які заявник посилався у своїх скаргах до Суду щодо встановлення порушення пункту 3 статті 5 (наприклад, див. рішення в справах «*Вайншталь проти Польщі*» (*Weinsztal v. Poland*), № 43748/98, пункт 50, від 30 травня 2006 року та «*МакКей проти Сполученого Королівства*» (*McKay v. the United Kingdom*) [ВП], № 543/03, пункт 43, ЄСПЛ 2006-X).

183. Наявність обґрунтованої підозри щодо того, що заарештована особа вчинила злочин, є умовою *sine qua non* для законності продовженого тримання під вартою, але з часом її стає недостатньо, і тоді Суд повинен встановити, чи були інші підстави, наведені судовими органами, що й надалі виправдовували позбавлення свободи. Якщо такі підстави були «відповідними» та «достатніми», Суд також повинен переконатися, що національні органи влади проявили «особливу старанність» у веденні провадження (серед інших рішень див. рішення в справах «*Летельєр проти Франції*» (*Letellier v. France*), від 26 червня 1991 року, пункт 35, серія А № 207 та «*Яджи та Сарґин проти Туреччини*» (*Yağcı and Sargin v. Turkey*), від 8 червня 1995 року, пункт 50, Серія А № 319-А). У зв'язку з цим Суд нагадує, що тягар доведення в цих справах не повинен перекладатись на затриману особу так, щоб та доводила наявності підстав, що обґрунтовують її звільнення (див. рішення в справі «*Ілійков проти Болгарії*» (*Ilijkov v. Bulgaria*), № 33977/96, пункт 85, від 26 липня 2001 року).

184. Обґрунтувавши тривале тримання заявника під вартою, Конституційний Суд підтвердив висновки Верховного Суду, зроблені з урахуванням широкомасштабної кримінальної діяльності, у якій обвинувачували заявника, а також великий обсяг доказів, які необхідно було отримати й оцінити, зокрема свідчення великої кількості свідків.

185. З огляду на це Суд зазначає, що заявник у цій справі був обвинувачений і зрештою був засуджений за значне організоване корпоративне шахрайство, наслідком якого стали понад 150 тисяч потерпілих і значні фінансові збитки.

186. Суд також зазначає, що розслідування цієї справи було викладено майже на 60 тисячах сторінок, на яких містилися значні документальні докази щодо корпоративних структур і договірних

відносин відповідних компаній; їх необхідно було отримати в Словаччині та в інших країнах.

187. Щоправда, 20 грудня 2004 року Верховний Суд ухвалив рішення про те, що жертвам заборонено брати активну участь у провадженні як третім особам, які вимагають відшкодування збитків. Однак це не означає, що вони таким чином позбавлені всіх своїх процесуальних прав і, як наслідок, повністю виключені з провадження (див. пункт 19 вище).

188. Щодо існування ризику того, що заявник може втекти, Суд також відзначає висновок національних судів про те, що покидаючи Словаччину, заявник знав, що кримінальне провадження щодо його діяльності може розпочатися найближчим часом; що не перебував за місцем свого проживання в Словаччині; що його місце розташування в Хорватії не було відомо навіть його родині; що заявник зазнає суворого покарання; що він володів чотирма паспортами; і що його фінансове становище дозволило б йому оселитися в будь-якій країні.

189. Суд вважає ці міркування «відповідними» та «достатніми». Отже, залишається з'ясувати, чи проявили національні органи «особливу старанність» у здійсненні провадження.

190. У цьому відношенні Суд погоджується, що в розслідуванні такого масштабу, як у цій справі, обставини можуть виникати внаслідок природного розвитку подій, що вимагає повторення процесуальних дій та вжиття нових процесуальних кроків, як-от проведення повторного допиту тих же осіб у зв'язку з отриманням нової інформації. Однак оскільки заявник подав скаргу з цього приводу, Суд зазначає, що вона є загальною та значною мірою невизначеною. Крім того, в тій мірі, в якій заявник обгрунтував скаргу, Суд не знайшов жодних ознак процесуальної бездіяльності або неналежної процесуальної діяльності органів влади. Навпаки, Суд зауважує, що висновки Верховного Суду в його рішенні від 30 травня 2007 року (див. пункт 38 вище) і Конституційного Суду в його рішенні від 6 березня 2008 року (див. пункт 35 вище), полягали в тому, що стратегія захисту була відзначена спробами перешкодити розгляду справи й що вона була причиною такої тривалості провадження та досудового тримання заявника під вартою.

191. Нарешті Суд зауважує, що аргументу заявника, який він порушив в провадженні Суду, щодо того, що національні суди не розглядали можливість застосування менш суворих заходів замість позбавлення свободи, немає в його скаргах до Конституційного Суду.

192. Зважаючи на всі обставини, Суд вважає, що на той момент, коли строк тримання заявника під вартою становив три роки, один місяць і двадцять вісім днів, оцінка Конституційного Суду була прийнятною (для прикладу, див. рішення в справах «*W. проти Швейцарії*» (*W. v. Switzerland*), від 26 січня 1993 року, Серія А, №

254-А, «Храїді проти Німеччини» (*Chraidi v. Germany*), № 65655/01, ЄСПЛ 2006-ХІІ та «Пешер проти Люксембургу» (*Pecheur v. Luxembourg*), № 16308/02, від 1 грудня 2007 року).

193. Суд також зазначає, що після рішення Конституційного Суду від 23 серпня 2005 року заявника утримували під вартою відповідно до 3 статті 5 Конвенції ще один рік, чотири місяці та вісімнадцять днів.

194. Суд зазначає, що позбавлення свободи є тривалою ситуацією, серйозність якої посилюється з плином часу. З цієї точки зору Суд вважає, що додатковий період досудового тримання під вартою заявника мав особливе значення з огляду на значну тривалість його ув'язнення.

195. З огляду на висновок у пункті 192 вище та вищезгадані міркування, Суд вважає, що у випадку, якщо досудове тримання заявника під вартою протягом цього додаткового періоду досягло того моменту, коли його тривалість більше не відповідає пункту 3 статті 5 Конвенції, саме заявник повинен оскаржити його у судах загальної юрисдикції і, врешті-решт, у Конституційному Суді, щоб надати останньому можливість повноцінно розглянути тривалість такого тримання під вартою (див., *mutatis mutandis*, рішення в справі «Бекова проти Словаччини» (*Becová v. Slovakia*, ріш.), № 23788/06, від 18 вересня 2007 року). Не зробивши цього, заявник не вичерпав національних засобів правового захисту.

У зв'язку з цим необхідно звернути увагу, що в його конституційній скарзі (див. пункт 61 вище), яку Конституційний Суд відхилив 4 жовтня 2006 року (див. пункт 63 вище), заявник оскаржував виключно законність свого досудового тримання його під вартою, оскільки вважав його таким, що порушує відповідні вимоги щодо строків згідно з новим КПК. Зокрема, він не оскаржував ні обґрунтування свого продовженого перебування під вартою як такого, ні його тривалість.

Отже, цю скаргу слід відхилити відповідно до пунктів 1, 3 та 4 статті 35 Конвенції.

V. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 4 СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ

196. Заявник скаржився на те, що:

(і) рішення про його досудове тримання під вартою, зокрема, про продовження строку такого тримання, було ухвалене на закритому засіданні та за його відсутності;

(ii) суддя Д., яка брала участь у розгляді справи про досудове тримання під вартою, була упередженою, оскільки вона звернулася з проханням про незаконне продовження строку його ув'язнення після 26 червня 2006 року; і

(iii) провадження щодо його прохання про звільнення з-під варти від 7 червня 2005 року не було «без зволікань».

197. Заявник посилався на пункт 4 статті 5 Конвенції, який передбачає, що:

«Кожен, кого позбавлено свободи внаслідок арешту або тримання під вартою, має право ініціювати провадження, в ході якого суд без зволікання встановлює законність затримання і приймає рішення про звільнення, якщо затримання є незаконним».

198. Що стосується того, що рішення від 26 червня 2006 року було ухвалене на закритому засіданні та за відсутності заявника, Уряд заперечив, що заявник не вичерпав національні засоби правового захисту, як того вимагає пункт 1 статті 35 Конвенції. Він зазначив, що хоча заявник порушив це питання в скарзі, яку подав до Конституційного Суду, він посилався лише на пункт 1 статті 6 Конвенції, який не був доречним положенням у цьому контексті. Через свої зобов'язання згідно із законом у межах конституційної скарги заявника у своєму рішенні від 4 жовтня 2006 року Конституційний Суд був позбавлений можливості розглядати це питання. Уряд також наголосив, що важливо, щоб заявника заслухали особисто, а не під час публічного слухання. У зв'язку з цим він зазначив, що перед винесенням рішення від 26 червня 2006 року заявникові було надано можливість звернутися до суду усно, якою він повністю скористався. Відтак Уряд дійшов висновку, що вимоги пункту 4 статті 5 Конвенції було виконано.

199. Заявник не погодився з цим і стверджував, що рішення від 26 червня 2006 року мало бути ухвалене у відкритому засіданні. Проте Верховний Суд не забезпечив дотримання відповідних строків і вирішив незаконно розв'язати ситуацію проти заявника, розглянувши цю справу на закритому засіданні.

200. Суд насамперед зауважує, що в тій мірі, у якій оскаржуване провадження закінчилося за понад шість місяців до подання заяви 12 лютого 2007 року, незалежно від будь-яких інших можливих причин для визнання її неприйнятною, вона була подана занадто пізно.

201. Відкритими для розгляду Судом залишаються лише ті провадження, наслідком яких стало ухвалення рішень від 26 червня 2006 року та 22 лютого 2007 року. Перші були ініційовані суддею Спеціального суду Д., наслідком чого стало рішення Верховного Суду від 26 червня 2006 року.

202. Суд зауважує, що суддю Д. не було залучено до цього рішення і, здається, що підстав сумніватися в неупередженості Верховного Суду немає. Саме з цієї причини відповідна частина заяви є явно необґрунтованою.

203. Залишається з'ясувати, чи було ухвалення рішення від 26 червня 2006 року на закритому засіданні без присутності заявника,

однак після його особистого виступу сумісне з вимогами пункту 4 статті 5 Конвенції. У зв'язку з цим, з міркувань судової економії, Суд вважає непотрібним розглядати окремо заперечення Уряду про невичерпання національних засобів правового захисту, оскільки, у будь-якому випадку, скарга є неприйнятною з таких підстав.

204. Суд нагадує, що на підставі пункту 4 статті 5 заарештовані або взяті під варту особи мають право на перегляд рішення щодо процесуальних і матеріальних умов, які мають важливе значення для «законності» їх позбавлення свободи в розумінні пункту 1 статті 5 (див. рішення у справі «Лекса проти Словаччини (№ 2)» (*Lexa v. Slovakia*), № 34761/03, пункти 66 і 67, від 5 січня 2010 року, з подальшими посиланнями).

205. Суд, який розглядає скаргу щодо тримання під вартою, повинен надати гарантії існування судової процедури. У випадку особи, чие тримання під вартою підпадає під сферу дії пункту 1 (с) статті 5, необхідно провести засідання (див., серед багатьох інших рішень, рішення в справах «Ніколова проти Болгарії» (*Nikolova v. Bulgaria*) [ВП], № 31195/96, пункт 58, ЄСПЛ 1999-II; «Ассенов та інші проти Болгарії» (*Assenov and Others v. Bulgaria*), від 28 жовтня 1998 року, пункт 162, Збірник постанов та рішень 1998-VIII). Можливість для затриманого бути почутим особисто або через певну форму представництва є однією з основних процесуальних гарантій, що застосовується в справах про позбавлення свободи (див. рішення в справі «Кампаніс проти Греції» (*Kampanis v. Greece*), від 13 липня 1995 року, пункт 47, Серія А, № 318-B).

206. Хоча для перевірки законності досудового тримання під вартою слід провести засідання, пункт 4 статті 5, як правило, не передбачає відкритості такого засідання. Проте Суд не виключає можливості того, що за певних обставин відкрите засідання може бути необхідним (див. рішення в справі «Райнпрехт проти Австрії» (*Reinprecht v. Austria*), № 67175/01, пункт 41, ЄСПЛ 2005-XII).

207. Хоча не завжди необхідно, щоб процедура, передбачена в пункті 4 статті 5, мала ті самі гарантії, що й вимоги, передбачені в пункті 1 статті 6 Конвенції для кримінального або цивільного судочинства, вона повинна мати судовий характер і надавати гарантії, які відповідають такому виду позбавлення свободи (зокрема, див. рішення в справі «Райнпрехт проти Австрії» (*Reinprecht v. Austria*), згадана вище, пункт 31).

208. Щоб визначити, чи забезпечує провадження належні гарантії, необхідно враховувати особливий характер обставин, у яких відбувається таке провадження (див. рішення в справі «Лекса проти Словаччини (№ 2)» (*Lexa v. Slovakia*), згадана вище, пункт 67).

209. У цій справі 7 червня 2006 року Спеціальний суд звернувся з вимогою про надання дозволу на продовження досудового тримання

заявника під вартою. Заявник, якому допомагали його адвокати, мав можливість надати письмові зауваження у відповідь і скористався нею. Після цього 26 червня 2006 року Верховний Суд заслухав заявника особисто. На той момент заявнику допомагала команда з чотирьох адвокатів. У тій мірі, в якій обгрунтована скарга, Суд не знайшов жодних особливих обставин, які вимагали б, щоб допит був відкритим. Відповідно, скарга є явно необгрунтованою.

210. Оскільки скарга заявника відповідно до пункту 4 статті 5 Конвенції стосується провадження, наслідком якого стало рішення від 22 лютого 2007 року, немає жодних ознак того, що заявник вичерпав національні засоби правового захисту, як того вимагає пункт 1 статті 35 Конвенції, подавши будь-які скарги стосовно цього провадження в Конституційному Суді.

211. Відповідно, цю частину заяви потрібно відхилити відповідно до пунктів 1, 3 і 4 статті 35 Конвенції.

VI. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 7 КОНВЕНЦІЇ

212. Нарешті, заявник скаржився, що застосоване щодо нього покарання суперечить пункту 1 статті 7 Конвенції, де передбачено таке:

«Нікого не може бути визнано винним у вчиненні будь-якого кримінального правопорушення на підставі будь-якої дії чи бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення згідно з національним законом або міжнародним правом. Також не може бути призначене суворіше покарання ніж те, що підлягало застосуванню на час вчинення кримінального правопорушення».

213. Уряд зазначив, що на момент вчинення правопорушень, у яких заявника визнали винним, застосовувався старий КК, і його вирок перебував у межах покарання згідно з цим кодексом. Він також стверджував, що за цей же злочин новий КК передбачає ще суворіше покарання.

214. Відповідаючи на це твердження, заявник не погодився і наполягав на своїй скарзі.

215. Суд насамперед зауважує, що він може перевірити, чи заявник міг та чи повинен був подати цю скаргу на національному рівні відповідно до пункту 1 статті 35 Конвенції, подавши апеляцію з питань права згідно зі статтею 371 нового КПК, а згодом, залежно від обставин, шляхом подання конституційної скарги. Однак він вважає, що відповідь на це запитання не є обов'язковою, і скарга в будь-якому випадку є неприйнятною з наведених нижче причин.

216. Заявника визнали винним у вчиненні злочину, передбаченого пунктами 1 і 5 статті 250 старого КК. Ці положення передбачали покарання у вигляді позбавлення волі на строк від п'яти до дванадцяти

років. Відповідно до нового КК цей злочин підпадає під положення пунктів 1 і 4 статті 221, які передбачають покарання у вигляді позбавлення волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років. Заявник отримав покарання у вигляді позбавлення волі на одинадцять із половиною років.

217. За цих обставин Суд не вбачає порушення за статтею 7 Конвенції (див. короткий опис відповідних принципів у рішенні в справі «*Скоппола проти Італії (№ 2)*» (*Scoppola v. Italy*) [ВП], № 10249/03, пункти 92-09, ЄСПЛ 2009).

Отже, решта заяви є явно необґрунтованою та має бути відхилена відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

З ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОСТАЙНО

1. *Оголошує* прийнятною скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо стверджуваної відсутності незалежного суду, встановленого законом;
2. *Оголошує* решту скарг у заяві неприйнятними;
3. *Постановляє*, що порушення пункту 1 статті 6 Конвенції не було.

Учинено англійською мовою та повідомлено в письмовій формі 21 червня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Сантьяго Кесада
(Santiago Quesada)

Жозеп Касадеваль
(Josep Casadevall)

Секретар суду

Президент Секції